

har i perioden fra 1992 til 2000 ydet 180 mio. kr. i humanitær bistand til Irak.

Der gøres altså en stor indsats fra det internationale samfunds side for dér, hvor Saddam Hussein ikke vil selv, da at komme den nødlidende befolkning til undsætning, men det må desværre erkendes, at Saddam Hussein, også hjulpet af den seneste dybt ulykkelige udvikling i konflikten i Israel-Palæstina, i nogen grad har haft held til at bryde sin internationale isolation og svække opbakningen bag sanktionsregimet. Mange af Iraks arabiske naboer synes, det er udtryk for dobbeltmoral og mangel på konsekvens, at Vesten på 10. år fastholder, at Irak konsekvent skal efterleve Sikkerhedsrådets resolutioner, samtidig med at det forståeligt nok i de arabiske landes optik ses, at man afstår at gribe ind over for israelernes brutale fremfærd i de palæstinske selvstyreområder.

Stadig flere lande gennemfører såkaldt humanitære flyvninger til Bagdad, og i øvrigt undergraves sanktionsregimets hele troværdighed af et omfattende smugleri – på det seneste helt åbenlyst ad den genåbnede olieledning fra Irak til Syrien.

Det forlyder også, at inderkredsen omkring Saddam Hussein modtager store beløb i returkommission fra visse udenlandske virksomheder, der tildeles kontrakter under olie for mad-programmet. Disse illegale indtægter benyttes bl.a. til at bygge paladser og forlystelsesparker til Saddam og hans håndlangere.

Svaret på disse problemer er imidlertid efter regeringens opfattelse ikke bare at hæve sanktioner, uden at Saddam Hussein har efterlevet Sikkerhedsrådets krav. En umiddelbar ophævelse vil med stor sandsynlighed føre til, at Irak på ny genopruster, udvikler sig til en trussel mod sine naboer og mod den hele regionale stabilitet. Saddams søns seneste trusler om fornyet irakisk aggression mod Kuwait og Israel illustrerer dette.

Dertil kommer så, at det er hele FN-systemets troværdighed, der står på spil, hvis vi bare giver op her. Hvis vi hæver sanktioner, uden at Irak har efterlevet dem, sender vi Irak og andre ligesindede det signal, at hvis man er stædig nok længe nok og rede til at tage sin egen befolkning som gidsel, så får man i sidste ende sin vilje, og det er en uhyre farlig udvikling for FN's muligheder og gennemslagskraft i fremtiden.

Derimod kan der være god grund til at se på behovet for at justere sanktionerne, således at de, som hr. Søvnal også var inde på det, meget

mere præcist rettes mod regimets mulighed for at erhverve masseødelæggelsesvåben og andet våbenrelateret udstyr.

Det synes også at være den konklusion, den nye amerikanske administration er nået til efter udenrigsminister Colin Powells rundrejse i Mellemøsten, hvor spørgsmålet om effektivisering af sanktionerne havde en fremtrædende placering.

Nu er det så heldigt, at Norge i januar overtog formandskabet for Sikkerhedsrådets Sanktionskomité, og den norske regering har gjort sig til talsmand for en tilsvarende målretning af sanktionsregimet, har kontakter til alle parter i FN-sammenhængen. Vi ved endnu ikke konkret, hvordan det vil ske, men der vil sandsynligvis blive tale om en betydelig reduktion i antallet af sanktionsbelagte varer, kombineret med en væsentlig forenkling af godkendelsesprocedurerne. De videre drøftelser foregår i Sikkerhedsrådet og kræver selvfølgelig enighed mellem de fem faste medlemmer i Sikkerhedsrådet.

Allerede i oktober sidste år udpegede FN's generalsekretær i øvrigt en anden af os velkendt og meget agtet nordmand, den tidligere norske udenrigsminister Thorvald Stoltenberg, til formand for en uafhængig gruppe af eksperter, der skal fremlægge anbefalinger til, hvordan de humanitære behov kan fremmes inden for gældende sikkerhedsrådsresolutioner.

Se, det ville jo naturligvis være langt at foretrække, at Irak fulgte Sikkerhedsrådets påbud og de aftaler, de selv har accepteret. Men det er der imidlertid ikke meget der tyder på at man vil. Der er ikke meget, der tyder på, at Irak er til sinds at lade våbeninspektørerne komme ind. Den irakiske udenrigsminister har her i slutningen af februar ført samtaler med FN's generalsekretær, men samtalerne bød – efter hvad jeg har forstået – ikke på meget nyt, selv om det selvfølgelig må betegnes som i sig selv positivt, at der tilsyneladende igen overhovedet er en dialog mellem Irak og De Forenede Nationer. Der forventes i april-maj nye samtaler mellem generalsekretæren og Irak.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at Irak efterlever sikkerhedsrådsresolutionerne, så der kan opnås en sikkerhed for, at Irak ikke på ny udvikler sig til en trussel mod sine naboer. Indtil da støtter regeringen de aktuelle bestræbelser, så meget vi nu kan, på at lindre de økonomiske og humanitære konsekvenser ved, at sanktionsregimet kan blive målrettet og tilpasset.